

บทที่ 1

บทนำ (Introduction)

1.1 ความสำคัญ และที่มา

ผักปลาน จัดเป็นพืชพื้นเมืองที่อยู่ในวงศ์ Commelinaceae มีหลายสปีชีส์ เช่น *Commelina benghalensis* (ชื่อพื้นบ้าน คือ ผักปลานใบกว้าง) หรือ *Commelina diffusa* (ชื่อพื้นบ้าน คือ ผักปลานใบแคบ) จัดเป็นวัชพืชในระบบเกษตรกรรม พบมากทั่วไปตามทุ่งหญ้าธรรมชาติ หรือในสวนยางพารา สวนผลไม้ โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคใต้ และที่อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพรก็พบมากเช่นกัน ที่ผ่านมามีการปลูกสัตว์ได้ศึกษาองค์ประกอบทางเคมีของผักปลานใบกว้าง พบว่า มีโปรตีน 20 เปอร์เซ็นต์ NDF 50 เปอร์เซ็นต์ และ ADF 41 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ (กรมปศุสัตว์, 2546) นอกจากนี้ในต่างประเทศได้ศึกษาเกี่ยวกับผักปลานไว้ดังนี้ Lanyasunya et al. (2007) พบว่า ผักปลาน (*Commelina benghalensis*) มีโปรตีน 13.35 เปอร์เซ็นต์ NDF 37.65 เปอร์เซ็นต์ และ ADF 26.24 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ และ Lanyasunya et al. (2008) รายงานว่า ผักปลาน (*Commelina benghalensis*) เป็นพืชที่มีความชื้นสูง และที่ระยะการตัดที่ 6 สัปดาห์ พบว่า มีโปรตีน 17.59 เปอร์เซ็นต์ NDF 32.60 เปอร์เซ็นต์ และ ADF 21.60 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ และ ผักปลาน (*Commelina diffusa*) มีโปรตีน 17.71 เปอร์เซ็นต์ NDF 36.08 เปอร์เซ็นต์ และ ADF 22.72 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ และมีการย่อยได้โปรตีน 74.10 เปอร์เซ็นต์ ส่วนการย่อยได้ NDF และ ADF เท่ากับ 55.40 และ 55.20 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ (Lanyasunya et al., 2006) นอกจากนี้ Bindelle et al. (2009) รายงานว่า ผักปลาน (*Commelina diffusa*) มีโปรตีน 13.20 เปอร์เซ็นต์ NDF 31.10 เปอร์เซ็นต์ และ ADF 23.10 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ

จากข้อมูลพื้นฐานที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าผักปลานมีระดับโปรตีนค่อนข้างสูงประมาณ 13-18 เปอร์เซ็นต์ และยังมีการย่อยได้ทั้งโปรตีน และเยื่อใย (Crude protein and fibre fraction) สูงเช่นกัน จึงมีความสนใจที่จะนำผักปลานทั้งชนิดใบแคบ ที่จัดเป็นวัชพืชที่เจริญเติบโตรวดเร็ว และพบมากในเขตอำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร มาใช้ประโยชน์เป็นแหล่งโปรตีนเสริมในสัตว์เคี้ยวเอื้อง ซึ่งในประเทศไทยการศึกษายังมีข้อมูลเพียงเล็กน้อย ดังนั้นจึงต้องการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบทางเคมีพื้นฐาน สารประกอบต่างๆ การย่อยสลายได้ของผักปลาน และรวมถึงการศึกษาการใช้ประโยชน์ได้ในสัตว์เคี้ยวเอื้อง เพื่อประเมินความเป็นไปได้ของการใช้ผักปลานเป็นแหล่งอาหารโปรตีนสำหรับสัตว์เคี้ยวเอื้องโดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกรรายย่อยต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

- 1.1 เพื่อศึกษาถึงองค์ประกอบทางเคมี การย่อยได้ และประเมินคุณค่าทางพลังงานของผักปลาน
- 1.2 เพื่อศึกษาอายุการตัดของผักปลานต่อองค์ประกอบทางเคมี การย่อยได้
- 1.3 เพื่อนำวัชพืชในท้องถิ่นอำเภอปะทิวมาใช้เป็นแหล่งอาหารโปรตีนสำหรับสัตว์เคี้ยวเอื้องสำหรับเกษตรกรรายย่อย